

anvendelserne, herunder afgrænsning af væsentlige nuværende og fremtidige problemstillinger. Vedtagelsen af forslaget vil også medføre en øget forskning omkring EDB-anvendelserne – især forskningen i de samfundsmæssige aspekter ved EDB-anvendelsen, som ikke er tilstrækkelig i dag.

På længere sigt vil vurderingsrådets indsats føre frem mod en løbende analyse af samfundsområder, hvori EDB enten allerede er et væsentligt element eller tænkes at kunne indgå med stor vægt senere.

Det understreges, at vurderingsrådet ikke skal være et overordnet kontrolorgan, og at det ikke er hensigten med forslaget at hindre den fremtidige udvikling og udvidelse af EDB-området.

EDB-vurderingsrådet er ikke et myndighedsorgan, men et uafhængigt organ, der skal oplyse og informere borgerne. Det kan i nogen grad betegnes som en parallel til det økonomiske råd.

Bemærkninger til de enkelte punkter i lovforslaget

Til § 1

Der kan opstå risiko for, at anvendelsen af EDB kan medføre utilsigtede bivirkninger for samfundet, dvs. situationer eller forhold, som tilsidesætter den traditionelle demokratiske indflydelse og alment accepterede værdinormer for det enkelte menneske.

EDB-vurderingsrådet skal på saglig og uvildig basis vurdere såvel de kort- som de langsigtede konsekvenser af de offentlige og private EDB-anvendelser, som har indflydelse på samfundsudviklingen, og derpå afgive kommentarer til folketinget, til de ansvarlige for projektet og til offentligheden.

Resultatet af vurderingen kan ud fra rådets suveræne afgørelse offentliggøres i form af rapporter, der kan tjene til belysning af EDB-anvendelsernes formål og konsekvenser. Opfølgningen heraf overlades imidlertid til andre instanser – de direkte berørte eller myndighederne/lovgivningsmagten.

Mange EDB-anvendelser har hidtil været for snævert udformet ud fra kortsigtede, projektoekonomiske betragtninger med det formål at opnå en rationaliseringsgevinst, medens en vurdering af, hvordan befolkningens vilkår ville blive påvirket af den pågældende EDB-anvendelse, ikke i tilstrækkeligt omfang har været inddraget. Vurdering af et enkelt projekt vil ikke give et klart billede af dets samfundsmæssige konsekvenser, men efterhånden som EDB-anvendelsen øges og man ser tingene i sammenhæng og lægger virkninger og

tendenser sammen, tegner visse samfundsmæssige konsekvenser sig skarpere og skarpere. EDB-vurderingsrådet vil kunne bidrage hertil.

Det må f. eks. være EDB-vurderingsrådets opgave

- at hindre, at konkrete EDB-systemer og EDB-projekter med samfundsmæssig indflydelse rummer væsentlige, uacceptable bivirkninger,
- at igangsætte forskning inden for emnet »samfund og EDB«, så de ansvarlige eventuelt kan iagttage modforholdsregler mod uheldige udviklingsforløb,
- at koordinere arbejdet med at udarbejde visse normer og standarder inden for EDB-området.

For statens vedkommende varetages spørgsmålet vedrørende økonomiske og teknologiske konsekvenser ved indførelse af EDB på overordnet plan af de bevilgende myndigheder og administrationsdepartementet. Dette departement varetager den overordnede koordinering af statens anvendelse af EDB og udtaler sig om statsinstitutionernes konkrete EDB-anvendelser og om anskaffelse af EDB-udstyr, men af de sociologiske, psykologiske og miljømæssige konsekvenser foretages ingen vurdering. Med vurderingsrådets oprettelse tilsigtes det at få dette uløste vurderingsbehov dækket. Inden for det kommunale og regionale område er det navnlig Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen, som løser tilsvarende opgaver som administrationsdepartementet. Alle disse instansers virksomhed må der tages hensyn til i vurderingsrådets arbejde, så u hensigtsmæssig overlapning undgås. Uden for arbejdsområdet ligger også spørgsmålet om godkendelse af og kontrol med personregistre i både den private og offentlige regie, som ifølge et andet af forslagsstillerne den 20. oktober 1977 fremsat forslag til lov om registre over personoplysninger (L 67) forestås af et persondatanævn.

Vurderingsrådet skal heller ikke være klageinstans, idet klagebehandling varetages af nævnte persondatanævn, folketingets ombudsmand, forbrugerombudsmanden og monopoltilsynet foruden de almindelige justitsmyndigheder (politi/domstole).

For forsknings- og undervisningssektoren vil der antagelig i forskningsråd og institutioner være betydelig interesse for at påtage sig forskningsprojekter for vurderingsrådet, og ved at benytte denne ekspertise vil man kunne opnå en alsidig belysning af psykologiske og sociologiske konsekvenser for samfundet ved indførelse af konkrete EDB-projekter.